

Deres Ref.: 20/4175

Høringsuttalelse – Forslag til forlengelse av midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen og midlertidige saksbehandlingsregler i utlendingsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av Covid-19

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelptiltak med 49 års erfaring med rettshjelpsarbeid og oppsøkende virksomhet. Vårt grunnleggende formål er å sikre og forbedre sosialt eller økonomisk vanskeligstilte gruppers rettslige situasjon.

2. Høringsfrist

Korte høringsfrister er et demokratisk problem

Høringsnotatet krever ikke en høringsfrist på seks virkedager. Covid-19-situasjonen har vært et faktum for politikerne lenge og høringsfristen er derfor svært urimelig.

Myndighetenes utstrakte bruk av korte høringsfrister under utbruddet av Covid-19 er bekymringsverdig. Korte frister begrenser høringsinstansenes mulighet til å foreta en grundig vurdering og kontroll av høringsforslagene. Dette er særlig problematisk når det dreier seg om forslag som begrenser enkeltpersoners rettigheter og har stor betydning for den enkelte. For å sikre at hensynet til rettssikkerhet og forutberegnelighet for enkeltmennesker blir ivaretatt er det helt avgjørende at høringsinstanser har en reell mulighet til å uttale seg om lov- og forskriftsendringer.

3. Forslaget som helhet

Forslaget om forlengelse av innreiserestriksjoner er et inngripende tiltak overfor utlendingene og deres familie. Restriksjonene må være forholdsmessige. Vi viser til høringsssvar fra Jussbuss om midlertidige innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen av 20. mai i år for utfyllende kommentarer.

Muligheten for personlig oppmøte i nemdmøte er en viktig rettssikkerhetsgaranti. Utgangspunktet må derfor fortsatt være at fysiske møter er hovedregelen. Dersom det skal avholdes fjernmøter, må dette vurderes konkret og det må foreligge sterke grunner som taler for dette.

3.1 Jussbuss' merknader til forlengelse av innreiserestriksjoner

Varigheten av forlengelsen er ikke forholdsmessig og nødvendig

Forlengelsen av den midlertidige loven må ikke forlenges for lenger enn maksimalt fire måneder av gangen. På den måten vil myndighetene kontinuerlig måtte vurdere om restriksjonene er nødvendig for å hindre smittespredning.

Verdens helseorganisasjon støtter som utgangspunkt ikke innføring av innreiserestriksjoner da deres erfaring med slike tiltak tilsier at de er ineffektive. Forutsatt at innreiserestriksjoner likevel innføres, mener Verdens helseorganisasjon at de bør være «tidsbegrensede, forholdsmessige og helsefaglig vurderte». EU-kommisjonen har ved flere anledninger uttalt at inngrep i retten til fri bevegelse må være «nødvendige, forholdsmessige og basert på objektive og ikke-diskriminerende kriterier». Vi støtter oss til disse uttalelsene og mener dette er gode grunner for å begrense regelverkets varighet.

Vi ønsker å understreke viktigheten av at det foretas fortløpende vurderinger, slik at restriksjonene oppmykes og oppheves med en gang forholdene tilsier det og det ikke lenger er nødvendig med så inngripende restriksjoner. Hva som kreves for at reglene skal lempes eller bortfalle helt, må fremgå på minimum forskriftsnivå.

Innreise må tillates for personer med oppholdstillatelse hvis de har sted å gjennomføre karantenen.

Skillet mellom tillatelser til vanlige arbeidstakere og oppholdstillatelser til praktikanter, musikere, artister og kulturarbeidere, au pairer og arbeidssøkende er kunstig. Vi ser ingen grunn til at disse gruppene skal få innreisen utsatt hvis de kan vise til at vilkårene for oppholdstillatelse er innfridd og de kan vise til sted for gjennomføring av en eventuell karantene

Videre fremstår den absolutte grensen på ni måneder for at en person skal få visum til Norge som kjæreste til en person bosatt i Norge som svært tilfeldig. Innreise må ikke nektes på bakgrunn av forholdets varighet så lenge paret kan dokumentere at de er i et kjærlighetsforhold.

Terskelen for å utvise eller ilegge straff for brudd på de midlertidige innreiserestriksjonene må være høy

For å kunne ilegge en straffereaksjon eller fatte vedtak om utvisning som følge av brudd på de midlertidige innreiserestriksjonene, må terskelen være høy. Videre må terskelen for hva som skal til for å bli utvist eller ilagt straff som følge av brudd på innreiserestriksjonene, presiseres nærmere i loven eller i forskrift. Det sikrer klare og forutberegnelige regler, men er også viktig for å ivareta rettssikkerheten for den enkelte. Videre må ikke brudd på de midlertidige innreiserestriksjonene føre til innreiseforbud for den enkelte utlending.

3.2 Jussbuss' merknader til forlengelse av reglene om fjernmøter i Utlendingsnemda

Hovedregelen må være at nemndsmøter skal avholdes fysisk. Dersom det skal avholdes fjernmøter, må dette vurderes konkret og det må foreligge sterke grunner som taler for dette. I vurderingen må det vurderes hvor stor faren for kommunikasjonssvikt og misforståelser er, hvor sårbar klageren er samt viktigheten av å avholde et fysisk møte for den det angår. I saker hvor det blir besluttet at møtet skal avholdes som et fjernmøte må det være adgang til å klage denne avgjørelsen til et uavhengig organ.

Muligheten for personlig oppmøte i nemdmøte er en viktig rettssikkerhetsgaranti som også er egnet til å skape tillitt til prosessen. Det må derfor legges opp til at den enkelte skal gis adgang til deltakelse under hele møtet for å sikre at ikke misforståelser skjer, og at den enkeltes rettssikkerhetsgaranti blir ivaretatt. I nemndsmøter som avholdes som fjernmøter må klageren gis adgang til deltakelse under hele møtet.

For utfyllende kommentarer vises det til Rettspolitisk Forening sitt hørings svar av 24. april 2020 til høring om midlertidige endringer i utlendingsloven – Fjernmøter i Utlendingsnemda mv. for å begrense spredning av Covid-19.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 00.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/

Benedicte Røvik
Elisa Bogaard Vangen
Kristiane Larsen Fort
Lise Stefanussen
Lisa Dyrud
Sveinung Liland Hartveit